



**Najwyższa Izba Kontroli
Delegatura w Rzeszowie**

Rzeszów, dnia października 2010 r.

**Pan
Zbigniew Staniszewski
Wójt
Gminy Dębowiec**

LRZ-4101-12-03-2010
P/10/006

Na podstawie art. 2 ust. 2 ustawy z dnia 23 grudnia 1994r. o *Najwyższej Izbie Kontroli* (Dz. U. z 2007 r. Nr 231, poz. 1701 ze zm.), zwanej dalej ustawą o NIK, Najwyższa Izba Kontroli Delegatura w Rzeszowie przeprowadziła kontrolę w Urzędzie Gminy w Dębowcu w zakresie wykonywania przez właściwe organy administracji publicznej zadań dotyczących zarządzania kryzysowego. Kontrolą objęto okres od 22 sierpnia 2007 r. do 6 września 2010 r., przy czym w zakresie spraw finansowych – do 30 czerwca 2010 r.

W związku z kontrolą, której wyniki przedstawione zostały w protokole kontroli podpisanym 6 września 2010 r., Najwyższa Izba Kontroli, na podstawie art. 60 ust. 1 ustawy o NIK, przekazuje Panu Wójtowi niniejsze

WYSTĄPIENIE POKONTROLNE

Najwyższa Izba Kontroli pozytywnie, pomimo stwierdzonych nieprawidłowości, ocenia wykonywanie przez Wójta zadań w zakresie zarządzania kryzysowego.

Pozytywną ocenę uzasadnia w szczególności:

- przygotowanie Gminnego Planu Reagowania Kryzysowego (Planu) zawierającego wszystkie elementy określone w przepisie art. 5 ust. 2 ustawy z dnia 26 kwietnia 2007 r. o *zarządzaniu kryzysowym* (Dz. U Nr 89, poz. 590, ze zm.),
- podjęcie niezwłocznych, skutecznych i zgodnych z przyjętymi w planach procedurami działań w trakcie powodzi w zakresie monitorowania zagrożeń, uruchamiania działań

i prawidłowego reagowania na zaistniałe zdarzenia w związku powodzią oraz sprawnego usuwanie jej skutków,

- organizowanie pełnionych w ramach funkcjonowania Gminnego Centrum Zarządzania Kryzysowego (Centrum) całodobowych dyżurów, podczas których zapewniano w przypadkach zagrożeń wywołanych klęskami żywiołowymi przepływ informacji na terenie Gminy oraz na zewnątrz wg funkcjonujących struktur administracji publicznej,
- prawidłowe i rzetelne wydatkowanie środków finansowych na usuwanie szkód popowodziowych, jak również podjęte w okresie objętym kontrolą działania w zakresie poprawy funkcjonowania urządzeń odwadniających, znajdujących się na terenie Gminy.

Stwierdzone przez Najwyższą Izbę Kontroli nieprawidłowości dotyczyły:

- niewłaściwej organizacji stanowiska do spraw zarządzania kryzysowego oraz niedostosowanie wewnętrznych regulacji do przepisów ustawy *o zarządzaniu kryzysowym*,
- opóźnienie w przedłożeniu Staroście Jasielskiemu do zatwierdzenia Planu oraz brak bieżącej aktualizacji tego Planu,
- niedokonywanie ocen występujących i potencjalnych zagrożeń mogących mieć wpływ na bezpieczeństwo publiczne, nieprognozowanie tych zagrożeń,
- niewywiązywanie się z obowiązku organizowania i prowadzenia szkoleń, ćwiczeń i treningów,
- braku działań w celu poprawy odpływu wody w miejscach zalewowych, w tym nieplanowanie na ten cel środków finansowych.

Najwyższa Izba Kontroli pozytywnie ocenia przygotowanie organizacyjne Gminy do realizacji zadań z zakresu zarządzania kryzysowego.

W kontroli ustalono, że w celu zapewnienia prawidłowego wykonywania tych zadań, zarządzeniem Wójta nr 32/08 z dnia 20 czerwca 2008 r. powołano Gminny Zespół Zarządzania Kryzysowego (Zespół), przewidziany przepisem art. 19 ust. 4 ustawy *o zarządzaniu kryzysowym* oraz – na podstawie art. 20 ust. 2 ustawy – Centrum. Skład osobowy Zespołu oraz Centrum umożliwiał właściwą realizację zadań w sytuacjach zagrożeń lub objętych zdarzeniami kryzysowymi.

W w/w zarządzeniu nr 32/08 nie uwzględniono – dla Zespołu – zadań, przewidzianych przepisami art. 19 ust. 5 w związku z art. 14 ust. 8 ustawy *o zarządzaniu kryzysowym*, tj. oceny występujących i potencjalnych zagrożeń mogących mieć wpływ na

bezpieczeństwo publiczne i prognozowanie tych zagrożeń; przygotowywania propozycji działań i przedstawiania Wójtowi wniosków dotyczących wykonania, zmiany lub zaniechania działań ujętych w gminnym planie reagowania kryzysowego; przekazywania do wiadomości publicznej informacji związanych z zagrożeniami; opiniowania gminnego planu reagowania kryzysowego.

Ustalono, że spośród tych zadań, Zespół nie dokonywał ocen występujących i potencjalnych zagrożeń mogących mieć wpływ na bezpieczeństwo publiczne, a także nie prognozował tych zagrożeń. Nie przygotowywał też propozycji działań i nie przedstawiał wniosków, dotyczących wykonania, zmiany lub zaniechania działań ujętych w Planie.

W ocenie Najwyższej Izby Kontroli zaniedbanie to miało związek z nieprawidłową organizacją stanowiska w sprawach zarządzania kryzysowego, które – w świetle art. 19 ust. 3 ustawy *o zarządzaniu kryzysowym* – stanowi dla wójta strukturę pomocniczą w zarządzaniu kryzysowym.

Stanowisko powyższe utworzono poprzez fuzję stanowiska do spraw Urzędu Stanu Cywilnego, ewidencji ludności oraz zarządzania kryzysowego, obrony cywilnej i ludności, chociaż w Regulaminie organizacyjnym Urzędu przewidziano samodzielne stanowisko ds. zarządzania kryzysowego oraz obrony cywilnej i ludności.

W ocenie Najwyższej Izby Kontroli zakres przydzielonych obowiązków – na stanowisku ds. Urzędu Stanu Cywilnego, ewidencji ludności, zarządzania kryzysowego oraz obrony cywilnej i ludności – wykraczał poza możliwości należytego ich wykonania.

W kontroli ustalono, że w sprawach dotyczących zarządzania kryzysowego nienależyte wykonywanie obowiązków odnosi się m. in. do: ponad 3 miesięcznego opóźnienia (w stosunku do terminu, określonego w art. 34 ustawy *o zarządzaniu kryzysowym*) w przekazaniu Planu do zatwierdzenia przez Starostę Jasielskiego, braku – wymaganej przez przepis art. 5 ust. 3 ustawy – aktualizacji tego Planu, a także braku szkoleń, ćwiczeń i treningów z zakresu reagowania kryzysowego, wymaganych przepisem art. 19 ust. 2 pkt 3 ustawy *o zarządzaniu kryzysowym*.

W kontroli ustalono, że w przypadkach zagrożeń wywołanych klęskami żywiołowymi pełnione były w ramach funkcjonowania Centrum całodobowe dyżury, podczas których zapewniano przepływ informacji na terenie Gminy oraz na zewnątrz wg funkcjonujących struktur administracji publicznej. Kierowano też ostrzeżenia poprzez alarmowanie służb ratowniczych i ludności, koordynowano i wspierano działania ratownicze, wdrażano i realizowano decyzje organów nadrzędnych i Wójta o użyciu sił i środków, dokumentowano zdarzenia, straty i zniszczenia, a także gromadzono i sprawdzano uzyskiwane informacje

o potencjalne ratowniczym. Sprawnie funkcjonował też system monitorowania zjawisk kryzysowych o możliwości wystąpienia sytuacji kryzysowej (zagrożeń) na obszarze Gminy. Postępowanie w tym zakresie było zgodne z wskazanymi w Planie procedurami, które nie wymagały rozszerzania.

W kontroli ustalono, że działania, podejmowane w związku z sytuacją kryzysową, polegającą na powodzi w dniach 3 i 4 czerwca 2010 r., przebiegały zgodnie z procedurami reagowania kryzysowego przy zagrożeniach hydrologiczno - meteorologicznych, wchodzących w zakres Planu. Dokonywano, między innymi, alarmowania, ostrzegania i informowania ludności o zagrożeniach, monitorowano sytuację meteorologiczną i hydrologiczną. Bilansowano i uruchamiano siły i środki zabezpieczające przed powodzią oraz zapewniano gotowość ratowniczą i medyczną, opartą na zasobach działających w ramach Planu, Ochotniczych Straży Pożarnych (OSP), Gminnego Publicznego ZOZ. Prowadzono działania wg wariantów wskazujących: stan pogotowia przeciwpowodziowego, stan alarmu przeciwpowodziowego, stan zagrożenia meteorologicznego, a także monitorowano, oceniano, dokumentowano i szacowano straty powstałe wskutek powodzi. Usuwano skutki powodzi poprzez opracowywanie wykazu zadań podlegających odbudowie, remontowi z określeniem hierarchii ich ważności.

Materiały, sprzęt i wyposażenie przewidziane w Planie pozyskano i zastosowano w ilościach i rodzajach niezbędnych do przeprowadzenia akcji zabezpieczającej i ratowniczej. W akcji użyto wystarczających sił osobowych, stanowiących głównie struktury OSP.

Najwyższa Izba Kontroli pozytywnie ocenia przebieg akcji powodziowej. W akcji tej nie zachodziła potrzeba i nie korzystano z procedur Planu w zakresie podwyższania gotowości działania poprzez angażowanie ponadgminnych struktur sił i środków.

Najwyższa Izba Kontroli stwierdza, że sprawnie przebiegały działania w zakresie likwidacji szkód, w tym szacowania szkód i naprawy obiektów.

W kontroli ustalono, że zaplanowane środki finansowe przeznaczano w pełnej wysokości na usuwanie szkód popowodziowych, a także na funkcjonowanie ochotniczych straży pożarnych. Szkody dotyczyły zniszczeń miejscowych w drogach gminnych, gminnej sieci wodociągowej oraz w przyzagrodowych oczyszczalniach ścieków.

Uzyskane dotacje budżetowe na usuwanie szkód popowodziowych wykorzystano w całości, zgodnie z przeznaczeniem. W okresie objętym kontrolą, na ten cel przeznaczono 4.408 tys. zł, z czego 2.729 tys. zł stanowiły dotacje z budżetu państwa (61,9%). Na

działalność ochotniczych straży pożarnych przeznaczono środki własne w wysokości 806 tys. zł.

Oceniając pozytywnie prawidłowe i rzetelne wydatkowanie środków finansowych na usuwanie szkód popowodziowych, Najwyższa Izba Kontroli stwierdza, że w Gminie nie utworzono rezerwy celowej na realizację zadań własnych z zakresu zarządzania kryzysowego wymaganej przepisem art. 26 ust. 4 ustawy *o zarządzaniu kryzysowym*.

W kontroli ustalono, że wskutek nieprawidłowo funkcjonujących budowli lub urządzeń wodnych na terenie Gminy powstają tereny zalewowe, tj.:

- we wsi Majscowa odpływy z terenów zalewowych wód z rzeki Wisłoka ograniczał zawężony, na skutek braku konserwacji, rów melioracyjny na odcinku 50 - 100 m. Teren zalewowy stanowiły łąki oraz zabudowa budynkami, z których ewakuowano mieszkańców jednego budynku podczas powodzi w czerwcu 2010 r.
- w Woli Dębowieckiej zalewisko przy rzece Dębowianka powstawało podczas wzmożonych opadów deszczu wskutek zawężenia przepływu wody pod mostem.
- w miejscowości Górka - Radość brak rowów przy drodze dojazdowej do 2 budynków mieszkalnych, a także niedrożny, o małym przekroju przepust w drodze, powodowały zwiększanie się zalewiska.
- w Foluszu czynne osuwisko, przy rzece Patasówka zagrażało obiektom szkolnym podczas wzmożonych opadów, zaś konstrukcja mostu, składająca się z 2 przepustów (tzw. *most okularowy*), ograniczała zwiększony przepływ wody, powodując zalewanie terenu.
- w miejscowości Dzielec niedrożny (zarośnięty) rów melioracyjny za stadionem sportowym przyczyniał się do powstawania zalewiska podczas deszczu.

W budżecie Gminy na lata 2007 - 2010 nie założono środków finansowych na wyeliminowanie zaniedbań w funkcjonowaniu ww. budowli i urządzeń zabezpieczających przed powodzią. W ocenie Najwyższej Izby Kontroli uchybia to postanowieniom art. 19 ust. 2 ustawy *o zarządzaniu kryzysowym*, w którym określono zadania w zakresie zarządzania kryzysowego.

Przedstawiając powyższe uwagi i oceny, Delegatura Najwyższej Izby Kontroli w Rzeszowie, na podstawie art. 60 ust. 2 ustawy o NIK, wnosi o realizację następujących wniosków:

1. dokonanie wymaganej art. 5 ust. 3 ustawy *o zarządzaniu kryzysowym*, aktualizacji Gminnego Planu Reagowania Kryzysowego,
2. uwzględnienie w wewnętrznych regulacjach oraz realizowanie przez Zespół zadań przewidzianych przepisami art. 19 ust. 5 w związku z art. 14 ust. 8 ustawy *o zarządzaniu kryzysowym*,
3. organizowanie i prowadzenie - w myśl art. 19 ust. 2 pkt 3 ustawy *o zarządzaniu kryzysowym* - szkoleń, ćwiczeń i treningów z zakresu reagowania na potencjalne zagrożenia,
4. powołanie samodzielnego stanowiska do spraw zarządzania kryzysowego, przewidzianego w Regulaminie organizacyjnym Urzędu,
5. wykonanie prac zabezpieczających przed skutkami powodzi w miejscowościach Majscowa, Wola Dębowiecka, Górka- Radość, Folusz, Dzielec.

Najwyższa Izba Kontroli Delegatura w Rzeszowie oczekuje od Pana Wójta, w terminie 14 dni od daty otrzymania niniejszego wystąpienia, informacji o sposobie wykorzystania uwag i wykonania wniosków, bądź o podjętych działaniach na rzecz realizacji wniosków lub przyczynach nie podjęcia takich działań.

Stosownie do art. 61 ust. 1 ustawy o NIK, w terminie 7 dni od dnia otrzymania niniejszego wystąpienia pokontrolnego, przysługuje Panu Wójtowi prawo zgłoszenia do Dyrektora Delegatury Najwyższej Izby Kontroli w Rzeszowie umotywowanych zastrzeżeń w sprawie ocen, uwag i wniosków zawartych w tym wystąpieniu.

W razie zgłoszenia zastrzeżeń, termin nadesłania informacji, o której mowa wyżej, liczy się od dnia otrzymania ostatecznej uchwały.